

Brüsszel, 2025. június 12.
(OR. en)

9901/25

ECOFIN 709
UEM 243
SOC 378
EMPL 248
COMPET 488
ENV 471
EDUC 220
ENER 211
JAI 775
GENDER 90
JEUN 120
SAN 295
ECB
EIB

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	Európai szemeszter – Horizontális feljegyzés az országspecifikus ajánlásokról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az elnökség által készített horizontális feljegyzést a 2025. évi országspecifikus ajánlásokról.

HORIZONTÁLIS FELJEGYZÉS

AZ ORSZÁGSPECIFIKUS AJÁNLÁSOKRÓL ÉS AZ EURÓPAI SZEMESZTERHEZ KAPCSOLÓDÓ CSOMAGRÓL (2025 TAVASZA) A TANÁCSBAN ÉS AZ EURÓPAI TANÁCSBAN FOLYTATANDÓ POLITIKAI VITA ELŐKÉSZÍTÉSE

A Bizottság 2025. június 4-én előterjesztette az európai szemeszter tavaszi csomagját. A csomag minden tagállam számára országjelentést és országspecifikus ajánlásokra vonatkozó ajánlást tartalmaz. Az országspecifikus ajánlásokat a Tanács várhatóan a 2025. július 8-i ülésén fogadja el.

Az országspecifikus ajánlások megvitatása és elfogadása előtt e horizontális feljegyzés célja, hogy hozzájáruljon az európai gazdasági és társadalmi helyzetről szóló politikai vitához, részletezve a jelenlegi kihívásokat és a versenyképesség fokozására irányuló szakpolitikai lehetőségeket, az országspecifikus ajánlásokban foglaltaknak megfelelően. A vita hangsúlyozza, hogy az országspecifikus ajánlások alapvető szerepet játszanak az Európai Unión belüli gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordináció előmozdításában, továbbá kiemeli a Tanácsnak a szemeszter folyamatában betöltött szerepét.

Ezt a kivételes megközelítést, amely anélkül tér el az európai szemeszter bevett gyakorlatától, hogy precedenst teremtené, az elnökség a tavaszi csomag késedelmes közzétételével (2025. június 4.), valamint azzal összefüggésben javasolta, hogy érdemi hozzájárulást kell nyújtani az Európai Tanács 2025. június 26–27-i ülésén folytatandó megbeszélésekhez.

E feljegyzés alapjául az európai szemeszter tavaszi csomagjában szereplő jelentések és elemzések szolgálnak.

Az európai szemeszter 2025. évi ciklusa: a fenntarthatóság és a versenyképesség megerősítése a globális bizonytalanságok közepette

Az előrejelzések szerint az EU gazdasága a kereskedelmi és biztonsági helyzet globális változékonysága mellett az elkövetkező években folyamatosan bővülni fog. A növekedést különösen a szilárd munkaerőpiac és az infláció csökkenése hajtja; ezek hozzájárulnak a reálbérek fellendüléséhez és erősítik a keresletet. A geopolitikai feszültségek és a kereskedelem zavarai ugyanakkor számottevő kockázatot jelentenek a gazdasági lendületre nézve. Az európai pénzügyi ágazatok továbbra is reziliensek e kihívásokkal szemben, és stabil finanszírozást biztosítanak a gazdaság számára.

A versenyképességet erősítő szakpolitikák kulcsfontosságúak az uniós gazdaság fellendítése és a fenntartható jólét előmozdítása szempontjából. Az EU gazdasági stratégiájának középpontjában elsősorban a versenyképességet gátló strukturális akadályok kezelése áll. A termelékenység növekedésének üteme elmarad a tervezettől, ami visszafogja az innovációt. Ezen túlmenően a szabályozás összetettsége és az adminisztratív terhek – különösen a kkv-kat érintve – jelentős mértékben visszafogták a beruházásokat. Emellett a szakképzett munkaerő széles körű hiánya korlátozza a gazdasági tevékenységet, valamint fékezi az innovációt és a termelékenységet, miközben a magas energiaköltségek és a magánszektor finanszírozáshoz való korlátozott hozzáférése súlyosbítják ezeket a kihívásokat. A geopolitikai környezet a beruházások dinamikáját is befolyásolja, mivel az infrastrukturális projektek késedelmet szenvednek, részben a nem megfelelő tervezés és a változó politikai prioritások miatt.

Az európai szemeszter kulcsfontosságú koordinációs eszköz annak biztosításához, hogy a nemzeti reformok és beruházások tükrözzék az uniós szintű célkitűzéseket, ugyanakkor kielégítsék a sajátos nemzeti igényeket is. Az országspecifikus ajánlások célja, hogy az egyes tagállamok sajátos kihívásaihoz igazított, részletes és koherens szakpolitikai iránymutatást nyújtsanak, mindeközben tiszteletben tartva a tagállamok szükséges szakpolitikai szabadságát. A 2025. évi országjelentések – a versenyképességi iránytűvel és a szociális jogok európai pillérének elveivel összhangban – átfogó elemzést nyújtanak a gazdasági, foglalkoztatási és társadalmi fejleményekről, alátámasztják az országspecifikus ajánlásokat, és ezzel egyidejűleg áttekintik a korábbi országspecifikus ajánlások terén elért eredményeket és azoknak a költségvetési célokkal való összehangolását.

Az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújából eredő kihívással szembesülve Európának növelnie kell védelmi képességeit, és erős ipari bázist kell kiépítenie. Ezzel összefüggésben eddig 16 tagállam kérte a Stabilitási és Növekedési Paktum szerinti nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválását, hogy növelni tudják védelmi kiadásait az uniós költségvetési szabályok keretein belül. Ezeket a kéréseket figyelembe veszik annak elemzése során, hogy a tagállamok milyen előrehaladást értek el középtávú terveik végrehajtása terén, valamint annak értékelésekor, hogy megfelelnek-e a tavaszi csomag részét képező európai gazdasági kormányzási keretnek. A Tanács júliusban aktiválja a nemzeti mentesítési rendelkezést, amely várhatóan megkönnyíti a tagállamokban az átállást a strukturálisan magasabb védelmi kiadásokra, miközben biztosítja az államadósság fenntarthatóságát.

Költségvetési felügyelet

A 2025. évi tavaszi csomaggal lezárul a megreformált Stabilitási és Növekedési Paktum keretében folytatott költségvetési felügyelet első éves ciklusa. Ennek keretében alaposan megvizsgálják egyrészt azt, hogy a tagállamok megfelelnek-e a nettó kiadások ajánlott növekedésének, másrészt azokat a reformokat és beruházásokat, amelyek több tagállam esetében is alátámasztották a költségvetési kiigazítási időszak kiterjesztését. A túlzotthiány-eljárás alatt álló tagállamok esetében a végrehajtás értékelése biztosítja, hogy ténylegesen sor kerüljön korrekciós intézkedések elfogadására. A költségvetési irányítás ezen holisztikus megközelítése alátámasztja, hogy ezek az értékelések a tágabb gazdasági kormányzás sarokkövét jelentő tevékenységként fontos szerepet töltenek be.

Az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása érdekében strukturális reformokra is szükség van. Több tagállam számára javasolt intézkedéseket hozni a tartós ápolási-gondozási rendszer költséghatékonyabbá tétele érdekében, gondoskodva az egészségügyi ellátás és a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságáról. Ami az adózást illeti, az ajánlások az adórendszer egyszerűsítését, a vagyontól származó különböző típusú jövedelmek adóztatásának összehangolását, az adóügyi megfelelés javítását, többek között az agresszív adótervezési kockázatok kezelését, az adókiadások korlátozását és az adóalap szélesítését javasolják. Egyes tagállamok számára javasolt csökkenteni az alacsony jövedelmű munkavállalók adóterhét a rendszer méltányosságának biztosítása érdekében, továbbá kezelni a munkaerőpiacot hátráltató adózási tényezőket, például javítani a nyugdíjkorhatár előtt álló személyeket a munka folytatására sarkalló ösztönzőket. Ajánlott továbbá, hogy egyes tagállamok a közkiadások hatékonyságának biztosításával javítsák államháztartásuk minőségét, többek között a kiadások felülvizsgálata révén, valamint erősítsék a közberuházásokat, például a kiforrott beruházási projektek előreütemezésével, és vonjanak be magánberuházásokat.

Versenyképesség

A versenyképesség megerősítése központi helyet foglal el az uniós gazdaságpolitikában. Az Európai Bizottság által közzétett versenyképességi iránytű meghatározza azokat a prioritásokat és intézkedéseket, amelyek a következő öt évben a Bizottság munkáját vezérlik. E prioritások és intézkedések közé tartozik többek között az innovációs szakadék megszüntetése, a túlzott függőségek csökkentése, a biztonság fokozása és a dekarbonizációs erőfeszítések előmozdítása. Az ágazatokon átívelő versenyképesség megerősítése érdekében a versenyképességi iránytű olyan horizontális stratégiai eszközöket vezet be, amelyek elsősorban arra irányulnak, hogy – Európa versenyképességének támogatása érdekében – kedvezőbbé tegyék a gazdasági környezetet. Ilyen eszközök jelentenek például a következők: a szabályozási keretek egyszerűsítése az adminisztratív terhek csökkentése, valamint a gyorsaság és a rugalmasság előmozdítása érdekében; az egységes piac által kínált lehetőségek teljes körű kiaknázása a fennálló akadályok felszámolása révén; finanszírozás mozgósítása többek között a megtakarítási és beruházási unión keresztül; a készségfejlesztés és a minőségi munkahelyek előmozdítása a társadalmi méltányosság biztosítása mellett, valamint a szakpolitikák jobb összehangolása uniós és nemzeti szinten.

Emellett a magas energiaköltségek komoly akadályt jelentenek, és kihatnak az energiaigényes iparágak működési árására. Az országspecifikus ajánlások azt is kiemelik, hogy fontos előmozdítani a zöld átállást a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés csökkentése, valamint a karbonszegény és zéró üvegházhatásúgáz-kibocsátású gazdaságra való átállás felgyorsítása révén, amely többek között azáltal érhető el, hogy a tagállamok elősegítik a technológiasemlegességet, a megújuló energiaforrások alkalmazását, az energiahatékonyság és a hálózati kapacitás – ezen belül a határkeresztező átviteli kapacitás – javítását és az energiabiztonság növelését. Emellett az ajánlások arra is rámutatnak, hogy fokozatosan meg kell szüntetni a fosszilis tüzelőanyagok támogatását, elő kell mozdítani a fenntartható közlekedést, kezelni kell a zöld készségek terén mutatkozó munkaerőpiaci hiányokat és támogatni kell a körforgásos gazdaság fejlesztését.

Foglalkoztatás, készségek és szociális szempontok

A 2025. évi tavaszi csomag közzétételére egy olyan időszakban kerül sor, amelyet reziliens uniós munkaerőpiac, a készségek iránti tartós kereslet, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztődés némileg csökkenő, de továbbra is magas kockázata jellemez. Tekintettel a fentiekre, a 2025. évi országspecifikus ajánlások hangsúlyozzák, hogy elő kell mozdítani a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását annak érdekében, hogy az erőfeszítések a társadalom reziliensebbé, versenyképesebbé és méltányosabbá tételére irányuljanak. Az országspecifikus ajánlásokra vonatkozó ajánlások figyelembe veszik a Bizottságnak a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretre vonatkozó megállapításait, ideértve a Bizottság szolgálatai által közzétett második elemzést, valamint a Foglalkoztatási Bizottság (EMCO) és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság (SPC) által a többoldalú felügyelet keretében végzett felülvizsgálatok megállapításait.

A foglalkoztatási szintek soha nem látott mértéket öltöttek (2024-ben 75,8%), és az Unió jó úton halad a 2030-ra kitűzött kiemelt uniós cél elérése felé, amely szerint a népesség legalább 78%-ának foglalkoztatottnak kell lennie. Ugyanakkor továbbra is széles körű a munkaerőhiány, amely több tagállamban meghaladja a világjárvány előtti szinteket. A munkaerőhiány különösen súlyos az egészségügy, a tartós ápolás-gondozás, az építőipar, a közlekedés, az IKT és a mérnöki tudományok területén. Ezzel összefüggésben a 2025. évi országspecifikus ajánlások hangsúlyozzák, hogy – a nagyobb részvétel előmozdítása, a fokozott termelékenységhez való hozzájárulás és a felfelé irányuló társadalmi konvergencia Unió-szerte történő előmozdítása érdekében – maradéktalanul ki kell aknázni a munkaerőpiacokon alulreprezentált csoportokban rejlő potenciált. Ennek elérése érdekében ajánlott, hogy a tagállamok erősítsék meg az aktív munkaerőpiaci szakpolitikáikat, a munka ösztönzése érdekében javítsák az adókedvezmény-rendszerek kialakítását, valamint bővítsék a képzéshez és továbbképzéshez való hozzáférést. A munkaerőpiaci szakpolitikáknak emellett támogatniuk kell a középtávú termelékenységet és bérfejlesztést a versenyképesség fenntartása érdekében, ezzel egyidejűleg pedig kezelniük kell a növekvő megélhetési költségeket. A szociális párbeszédnek és a kollektív tárgyalási mechanizmusoknak e tekintetben továbbra is kulcsszerepet kell játszaniuk a nemzeti jogszabályokkal és/vagy gyakorlatokkal összhangban. A részvétel előtt álló akadályok felszámolásához – különösen bizonyos ágazatokban – arra is szükség lesz, hogy javítsák a munkahelyek minőségét és a munkakörülményeket, valamint beruházásokat eszközöljenek a megfizethető és minőségi kisgyermekkorai nevelésbe és gondozásba. Ezzel párhuzamosan és a nemzeti hatáskörök sérelme nélkül – a belföldi munkaerő-kínálat kiegészítése és a készségigények kielégítésének elősegítése érdekében – hatékonyabban ki lehetne aknázni a legális migrációban rejlő potenciált.

Az országspecifikus ajánlásokra vonatkozó bizottsági ajánlások azt is kiemelik, hogy sürgősen elő kell mozdítani a humántőke-fejlesztést, összhangban azzal, hogy gyorsabb előrelépésre van szükség annak a 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célnak az elérése érdekében, amely szerint a felnőttek legalább 60%-ának évente részt kell vennie képzésben (2022-ben ez az arány még mindig csak 39,5% volt). Ez elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy versenyképesebbé és társadalmilag befogadóbbá tegyük Európát. Haladéktalanul meg kell erősíteni az oktatási és képzési rendszereket, méghozzá mind a munkaerőpiacra újonnan belépő fiatalok, mind pedig azon felnőttek tekintetében, akiknek alkalmazkodniuk kell a változó munkaerőpiaci igényekhez. A legújabb tendenciák riasztó módon az alapkészségekkel kapcsolatos teljesítmények visszaeséséről, valamint arról tanúskodnak, hogy kevesebb a magasan teljesítők aránya, és szerteágazó hiányosságok mutatkoznak a digitális jártasság terén; emellett az idősebb felnőttek, az alacsony képzettségűek és a munkaerőpiacon kívül rekedtek továbbra is olyan csoportokat jelentenek, amelyek esetében a legkevésbé valószínű, hogy részt vesznek felnőttképzésben. E hiányosságok megszüntetése érdekében ajánlott, hogy a tagállamok bővítsék az egész életen át tartó tanulásra nyíló lehetőségeket, javítsák a készségek elismerését, hangolják össze a tanterveket és a tanítási módszereket a munkaerőpiaci igényekkel, és javítsák az oktatás minőségét. A fejlett műszaki készségek iránti kereslet növekedésével – különösen az innovációhoz, valamint a zöld és digitális átálláshoz kapcsolódó stratégiai ágazatokban – Európa hosszú távú versenyképessége azon múlik, hogy megbízhatóan rendelkezésre állnak-e a STEM (a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika) területén képzett szakemberek. Ennek megfelelően ajánlott, hogy a tagállamok részesítsék előnyben azokat a kezdeményezéseket, amelyek növelik a fiatalok részvételét a STEM-területeken, kezelik a nemek közötti egyensúlyhiányt az oktatási pályákon, valamint megerősítik az oktatási szolgáltatók és a munkáltatók közötti együttműködést.

Némi előrelépés mutatkozik a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányának csökkenése terén. Mindazonáltal eddig csak korlátozott előrelépés történt (a 2024. évi adatok szerint 2019-hez képest mindössze 2,8 millió fővel csökkent az érintettek száma) a 2030-ra kitűzött kiemelt uniós cél felé, amely szerint a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyek számát 2030-ig legalább 15 millióval csökkenteni kell, és továbbra is vannak kihívások, különösen a gyermekek és a kiszolgáltatott csoportok, valamint egyes régiók tekintetében. Ebben az összefüggésben a tagállamoknak biztosítaniuk kell a szociális védelmi és befogadási rendszerek megfelelőségét és fenntarthatóságát azáltal, hogy javítják a nyugdíjak és egyéb ellátások rendelkezésre állását, és ezzel párhuzamosan szélesebb körben hozzáférhetővé teszik a kulcsfontosságú szociális szolgáltatásokat, többek között az egészségügyi ellátást, valamint a tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokat és a lakhatást. Az egészségügyi ellátás és a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások iránti, a demográfiai változás által vezérelt növekvő kereslet kezelése érdekében ajánlott, hogy a tagállamok térjenek át a megelőző ellátásra és a közösségi gondozásra, aknázzák ki a digitális technológiákban rejlő lehetőségeket, valamint az ápolás-gondozás területén kezeljék a munkaerőhiányt és a regionális egyenlőtlenségeket. A lakhatási költségek továbbra is súlyos terhet rónak a háztartásokra, és jelentősen kihatnak az életszínvonalra, a lakáskínálat továbbra sem áll arányban az erős és tartós kereslettel, az alacsony jövedelmű és kiszolgáltatott csoportok szociális lakhatáshoz való hozzáférése pedig romlott, ami folyamatosan magas szinten tartja a hajléktalanság kockázatát. E különösen akut kihívások kezelése érdekében ajánlott, hogy a tagállamok ötvözzék a strukturális reformokat és a célzott beruházásokat, és ezáltal kezeljék a megfizethető lakhatást akadályozó, régóta fennálló korlátokat.

Konklúzió

Ez a horizontális feljegyzés kiemeli azt a szerepet, amelyet az európai szemeszter a szakpolitikák EU-szerte történő koordinálásában betölt, és amelynek révén hozzájárul a versenyképességhez és a hosszú távú gazdasági és társadalmi rezilienciához. Ebben az összefüggésben az országspecifikus ajánlások – a Tanács általi elfogadásukat követően – hasznos iránymutatásul szolgálhatnak az uniós tagállamok számára, és biztosíthatják a jövőbeli kihívások egységes és dinamikus megközelítését.